

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4
фор., на по годину 2 фор.За АУСТРО-УГАРСКУ БОС-
НИЈУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 фор., на по год. 3 фор.За све остале земље годишње
20 фран. у злату, на по годину
10 фран., у злату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се поштом
укупно посредно админи-
страцији „Глас Црногора“ на
Цетиње, а коме је наручије, г.
Петру Рамадановићу, к. п. аген-
ту у Котор. Дониеси се шаљу
уредничкој. Руски се не вра-
ћају.За огласе плаћа се: за сваку
ријеч или за број од пет псе-
ра по 2 новчића за први пут, а
за сваки даљи пут по 1 новчић.

НА ЗНАЊЕ

Јавићемо када ће изаћи
„Просвјета“ и то изједном у по-
већој књизи, а по томе излазиће
редовно.

Администрација
Званичних Листова.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ.

— Њ. Краљ. В. Господар изво-
лио је примити у понедељник г. пу-
ковника Васића нарочитог изаслани-
ка Њ. В. Краља Александра, у при-
ватној аудијенцији.

— У четвртак, поводом рођен-
дана Њ. Краљ. В. Књаза бугарског
Фердинанда, г. др. Константиновић,
дипломатски агент бугарски, примио
је честитања. Од стране Књажевског
Двора одно је на честитање г. А.
Радовић, маршал Двора, а од стране
књажевске владе г. Нико Маташевић,
министар финансија, који заступа
нашег министра иностраних дјела
осутног. За вријеме честитања пред
станом г. Константиновића свирала
је војена музика.

— Г. Лермонтов, секретар цар-
ско-руске легације, са госпођом до-
шао је са допушта.

ИЗ БИОГРАДА.

Званичне „Српске Новине“ доносе:

Његово Величанство Краљ благоволио
је примити у петак, 8. овог мјесеца, у 11
часова прије подпе, у присуству Председ-
ника Министарског Савета, Министра Ино-
страних Дјела, у свечану аудијенцију госи.
Војводу Гавра Вуковића, Књажевског Цр-
ногорског Министра Иностранних Дјела.

Предајући Његовом Величанству Кра-
љу својеручно писмо свог Узвишеног Го-
сподара, г. Војводе дао је изара захвал-
ности на обновљењу дипломатских односа
између Србије и Црне Горе и братској
љубави Његовог Краљевског Височанства
Књаза Николе према Њиховим Величан-
ствима Краљу и Краљици, као и живој
жељи Господара Црне Горе и Брда да
између двију српских земаља влада нај
приснија заједница на срећу једног народа.

Његово Величанство Краљ примајући
писмо из руку г. Војводе, благоволио је
замолити га да увјери свог Узвишеног
Господара о Његовим исто тако великим
симпатијама за Књаза Николау и Његов
Дом, као и топлој и искреној жељи да
између Србије и Црне Горе влада братски
споразум у свима питањима, која се тичу
српског народа.

Војвода Гавро Вуковић допрашен је
и дочекан у Двору и испраћен из Двора
почастима, које припадају његовом високом
чину.

Биоградски „Дневник“ доноси следе-
ћи чланак:

Послаником г. војводе Гавра Вуко-
вића у Биограду непријатељима српске
мисли разбијено је из руку још једно оружје,
које су они управљали противу двије са-
мостване државе српске, Србије и Црне
Горе Његов долазак у Биоград, престони-
цу Србије и овиј срдачни пријем којим је
он предусретнут у двору Њ. В. Краља
Александра говоре речитије него ишта
друго да паклени планови непријатеља ни-
јесу уродили плодом.

Цетињски и биоградски двор били су
у посљедње вријеме предмет најподлијих
клевета, којима је био циљ, с једне стране
да владоцима у републиканским земљама по-
колебају углед, а с друге стране међу њи-
ма да посају сјеме неповјерења, које би
било стадна сметња колико правдоном уну-

трашњем развињу обљу земаља, толико
исто и остварењу завјетних идеала Срби-
нових на којима су позване заједнички
да раде.

Али, због тога баш што су те клевете
биле и сувише провидне, што оне за
собом нијесу имале нечега другог до само
ово што и све друге клевете вјечито пра-
ти, оне су постигле супротан циљ. Мјесто
да раздвоје, оне су приближиле; мјесто да
одложе, оне су пожуриле обје земље да се
што брже и што тјешње вежу једна за
другу и да ту тежњу за авближењем пока-
жу на начин, који душу свакога искреног
родољуба испуњује надом на бољу и срећ-
нију будућност цијелога српског племена.

Србија и Црна Гора стоје пред вели-
ким и тешким задацима. На њима је да
остваре наде Србинове које се оснивају на
његовим историјским правима. Нема спора
да је остварење тих великих задатака мо-
гуће само онда, кад Србија и Црна Гора
буду ишле руку под руку путевима који
томе остварењу воде. И та мисао о зајед-
ничком раду Србије и Црне Горе, о тјеш-
ним везама које узјамно треба да их ве-
зују ради усрјехи ствари српске, није нова.
Још Кнежеви Михаило и Данило, који се
у новијој историји нашој истичу као нај-
виднији представници српских тежња, сма-
трали су ту везу као најбитнију потребу
за усрјех националне мисли српске, као
најпотпунију злогу за бољу будућност
васколикога српског племена.

Интригама и ровњима непријатеља
били су, за тренут, напуштени путеви, ко-
јима су та два велика владоца ишли; али,
Богу хвала, интриге и ровње нису била
кадра учинити да се са свим на њих заборави.
Александар и Никола пошлци су ста-
зама Михаила и Данила, и све што ми
Срби у овоме часу пожедимо можемо то је,
да са тих стаза не сићу и да Их на њима
срећа прати.

У тренутку кад ове редове пишемо ми
се сјећамо оних красних и радосних ви-
дованских дана боравка Кнеза Николе у
Биограду и оних тако исто лијепих и срећ-
них дана боравка Краља Александра на
Цетињу. Те узјамне братске посјете бјеху
плод племенитих тежња оба владоца да
се један уз другог што више и што јаче,
Српства ради, приљубе. И на Цетињу, као
и у Биограду нити се заборавило на те ли-
јепе српске дане, нити на значај њихов,
и ако непријатељи српски од тада из дана
у дан противно тврђаху, поткријепајући
своја казивања само измишљеним фактима.

Најприје одашљане г. Антонића на
Цетиње са задатком да одржава пријатељ-
ске везе између обје земље и да на двору
Књаза Николе буде вјеран тумач искрених
жеља Дома Обреновића према Дому Петро-
вић—Његоша, а посље одлазак г. Васића,
по истој мисији, и најпосље долазак г.
војводе Вуковића у Биоград, и сувише су
рјечита факта да би непријатељи наши и
поред њих могли не умукнути.

Краљ Александар и његова влада,
према балканским народима, вазда су сто-
јали на земљишту једне крвине за све
нас споразумне политике, у свему обиму
свог потпуно логичне и према интересова-
ним великим силама, које су, не једанпут,
давале на знање да Балкан треба оставити
балканским народима. А да се на томе
земљини политико дође и до зрела плода,
у Србији и у њеном владалачком Дому
вазда се имало на уму да најприје треба
успоставити што тјешње и интимније везе
са сестринском Црном Гором. Ми смо
срећни, што можемо констатовати да се и
на Цетињу никад није заборављало на то
исто, и да су се и тамо, исто као и у Био-
граду, братске везе између биоградског и
цетињског двора, увјек сматрале као и прва
и једино потпуна залога за остварење за-
вјетних мисли српских, коме је остварењу
споразум међу балканским народима само
једна шира основа, са које би се он успјеш-
није изводити могао.

„Дневник“ даље доноси:

Синоћ у 8 часова био је у Двору
ручак у част изасланика Његовог Краљев-
ског Височанства Књаза Николе г. војводе
Гавре Вуковића.

Том приликом Његово Величанство
Краљ напио је здравицу рекавши како му
је драго што може да се користи овом при-
ликом, те да израви своје највеће жеље
за добро Његовог Краљевског Височанства
Књаза Николе и Његовог Дома и за на-

предак сестринске Црне Горе на корист
наших заједничких интереса.

Г. Војвода је одговорио здравицом
Њ. В. Краљу изразивши, да се осјећа
срећан што је њему пала удио мисија да
у име Његовог Краљевског Височанства
Књаза Николе поздрављ њихова Величан-
ства Краља Александра и Краљицу Драгу
и да Их увјери о искреном пријатељству
Свога Господара и о Његовим братским осје-
ћајима, које гаји према Дому Обреновића,
Србији и народу у њој.

На овом свечаном ручку поред Њихо-
вих Величанстава и гостију били су још
и члнови владе: г. г. др Вујић, др Мило-
вановић с госпођом, Никола Стефановић с
госпођом и потпуковник Васа Антонић;
даље чланови дипломатског кора: посла-
ници руски г. Чариков, њемачки г. барон
Векер Готер, француски г. граф Вовине,
аустро угарски г. барон Хајдлер и турски
Фатхи-паша, с госпођама.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње 15 фебруара

У Риму је било отворено ново за-
сједање парламента — први пут пре-
стониим говором Краља Виктора Ема-
нуила III. Дуга и значајна бесједа тек
многостру спомени спољашњу полити-
ку и то при свршетку овим ријечима:
„Наши су односи најбољи са свима
силама. Политика која се сјећа свих
наших права и свих наших дужно-
сти, стекла нам је широко одобрава-
ње симпатично, ласкавих доказа по-
штовања, које ужива наша отаџбина
код иностраних народа. И веома ми
је мило било повјерење, које ми по-
казаше Инглеска и Бразил изаб-
равши ме за арбитра у једном њи-
ховом спору. И тако у концерту
великих народа, обрана наших ин-
тереса вјерност нашим савезима и
везе срдачних пријатељства, потпуно
се слажу са оним што је главна
цијел Италије — мир.“ Сасвим до-
сљедно новом правцу политике, ког
се Италија у посљедње доба чврсто
држи.

Него је свијет изненађен оним, што
је дало повода оставци министарства
Занадерлијева, које је већ до сада
толико успеха постигло на корист
народа и на углед државе. То ми-
нистарство није могло скупити ве-
ћину гласова за свог кандидата на
пресједничкој столицу у камари, и на-
равно одма је поднијело Краљу сво-
ју оставку, али је Краљ није при-
мио, него је соби задржао право да
одлучи. Уз то су обустављене сјед-
нице у камари; ко зна, да ће буде
и распуштена, да се даде прилико
самоме народу, да он новим избор-
има проговори, да ли одобрава по-
литику владину, или не одобрава.
Можда ће нам телеграф Краљеву
одлуку донијети прије закључка
шета.

Пошто је Инглеска склопила савез
са Јапонијом, као да се Њемачка
заувијеме да склопи савез са Сје-
вероамеричким Сједињеним Државама.
Цар Вилхолм је послао свога
брата Принца Хонрика преко оке-
ана у нови свијет, да присуствује
спуштању у море једног новог бро-
да, што је Њемачка тамо наручила.
Наравно, Царев брат је био дочекав
сјајно од званичног свијета, и напиш
телеграми о томе доста говором.

Него је томе претходила чудна
полемика између Лондона и Бер-
лина Потакло се питање о држави
јевропских држава према акцији Сје-

дњених Држава на Куби против
Шпанске. Лондонски листови су хтје-
ли подметнути Њемачкој покушај,
да све јевропске државе учине ко-
лективни корак у Вашингтону, у ко-
рист Шпањске. И са стране инглеске
владе чула се изјава у тој полемици,
која је читав скандал изазвала. По-
знато је, да се Инглеска причањала
као пријатељица Сједињених Држава
за вријеме рата са Шпањском. Кад
је берлински „Нордајфе Алг. Цај-
тунг“ у тој полемици донио офици-
овно саопштење, да је инглески по-
сланик у Вашингтону 2 априла 1898
предложио својим колегама, да управе
вашингтонској влади колективну
ноту у корист Шпањске, на дотичну
интерпелацију у доњој кући од стр-
ане инглеске владе је одговорио лорд
Кранборн, да то није истина; али
послије два дана берлински „Рајхс-
Анцајгер“ објелоданио је депешу
њемачког посланика из Вашингтона
од 3 априла 1898, којом извјештава
грофа Билова о предлогу инглеског
посланика, да се изјави колективно
вашингтонској влади, да држава сма-
трају незаконитом оружану интер-
венцију Сједињених Држава на Куби.
Томе кораку је био противан Цар
Вилхелм и инглески предлог пао је.
Кад је тај документ био објелода-
њен, инглески листови, а такођер и
инглеска влада, ућутали су, само што
пребацују њемачкој влади, да је на-
рушила дипломатску тајну.

Ово откриће морало је допри-
нијети, да њемачки гост у Вашин-
гтону буде дочекав још срдачније.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(С првог састанка „Учитељског У-
дружења“ Васојевићке Нахије, држа-
ног 2 фебруара). Доказивати данас потребу
и важност школа, значи понављати оно,
што је хиљадама пута исказано и призна-
то. Довољно је, на овом мјесту, да наве-
демо ријечи чувеног сина просвијетљене
Француске, Жил Симона: — „Школе су
истинске радионице, у којима се ствара
будућност“, па да се види колику важност
приписују школи просвијетљени народи.

Самим тим признавањем важности
Народне Школе указује се прстом: да је
школски, гј., учитељски рад колико идеа-
лан и племенит, у толико и тежак; а кад
је то тако, онда је сасвим јасно, да учи-
тељ не може испунити оне многобројне
ахтјеве, које Савремена Педагогика изи-
скује од учитеља, и моралне дужности у
нироду — да ради на свима културним и
националним тежњама отаџбине своје — ма
био и добро спреман и одушевљен за свој
рад, ако се уз то не буде савјетовао и удру-
жио са својим колегама и ако тај њихов
заједнички рад не буде потпомогнут од
стране позваних за то.

Потребу „Удружења“ одавно су схва-
тили Учитељи драге нам Отаџбине, а за
ово је најбољи доказ, што ту скоро пони-
коше помјесна удружења, а ланске године
„Удружење“ свих учитеља, али су им ста-
јале на путу разне сметње, те се та сви-
јетла мисао није могла у дјело превести
све до сада...

И учитељи Васојевићке Нахије свје-
сни су били важности заједничког рада*)
— „Удружења“ — а што се до данас не
ујединише има пуно узрока, између којих
је најважнији тај, што су тежила једном
општем „Удружењу“, без којег помјесна
удружења немашу скоро никаквих добрих
исољедина по наш народ.

Видећи велико одушевљење код свих
учитеља драге нам Отаџбине к уједињењу,
и сип се састаше на Нову Годину и рије-
шише: да оснују удружење, које ће носи-

*) Писац ових редака још 1899. године у јул.
свесци „Просвјета“ казало је: „Учитељство је потребно
„Удружење“ ва усрјешније извођење оних
важних, на којима је дужно радити, и „Фонд“ за
учитељско удове и сирочад“...

ти име: „Учитељско Удружење Васојевићке Нахије“ вјерујући тврдо, да ће се сви учитељи прикупити у једно коло, и да ће тако удружење лакше одговорити својим увишеном позиву, који су они и до сада вршили идеално и савјесно. „Просвјета и култура помоћи ће, те ће се и неслободници диво Српског Народа ослободити и ујединити с нама“, па ако ми привриједимо колико год на томе, онда смо се одушили својим миломе роду, а то треба да нам је највећа награда, то треба да нам даје почета и свјеснице у нашем тешком раду. —

На својој приватној скупу учитељи Васојевићке Нахије ријешили да се састану одет на Андријевици 2 фебруара и да за тај дан спреми сваки по један рад по својој вољи.

Прије но што ћу пријети на рад „Удружења“ 2 фебруара, нека ми је допуштено исправити неке погрешке, које су се поткрале дописнику о првом скупу. Говорили о избору Управе казао је: да је за потпресједника изабран: Миливоје Драговић, а треба да стоји да је изабран: Милић Дабетић, а Миливоје Драговић да је изабран за благајника „Удружења.“ — Требало је да каже, да је сједници „Учитељ. Удружења“ био присутан и г. поп. Милић Микетић, капетан. Изостало је још то, што је цио колегијум учитељски тога дана позвао на ручак господин Вој. Лакић Војводић бригадир и погранични комесар, на чему нека му је овдје изречена топла захвалност од стране „Учитељског Удружења“. У почетку дописа поткрала му се је ова логичка грешка: „Скупштина која ће носити име...“ а требало је да каже: „Скупштина која је ријешила да оснује удружење, које ће носити име: „Учитељско Удружење“ и т. д.

Сједницу је отворио г. предсједник, Вукић Масловарић, кратком, али једним говором, истичући важност нашег заједничког рада и важност просвјете, која је, како рече, основ среће народне, и од које зависи културни и национални развитак нашег народа — дакле будућност наша — Пошље говора г. предсједника пословља је прочитано дневни ред. Прво је прочитан телеграм глав. школ. Надзорника г. Ђура Поповића, у ком честита Удружењу почетак рада. Скупштина се одазвала са: Живно! — За тим је прочитано писмо „Удружења Морачке Нахије“, којим поздравља почетак рада „Васојевићког Учитељ. Удружења.“ Скупштина се одазвала са: хвала! и ријешила да му се одговори. Дале је прочитано писмо „Ријечког Учитељског Удружења“, којим честита сретан почетак рада. Скупштина се одазвала са захвалношћу, и ријешила да му се писмено захвали. Пошље овога прочитан је телеграм господина Ђура Поповића, глав. школ. надзорника, којим јавља да је правилник „Удружења“ одобрен.

Затим је настало читање радова појединих чланова. — Прво је читао свој рад уважени старина г. Зарија Вуковић: „О главним сметњама школског напретка“, у ком је употребљено ризницу сврга искуства, и ипаци кардинале сметње школ. рада. Рад је пажљиво саслушан од стране скупа. Ријешено: да се рад г. Вуко-

вићев да г. В. Масловарићу на оцјену, и по том пошље у штампу.

Дале, г. Симо Мијовић читао је свој рад: „Предавање о Далмацији, у IV раз. Ријешено: да га среди и на другој сједници поднесе.

Затим, г. Вукић Масловарић читао је свој рад: „Важност надзора у васпитању.“ Скупштина ријешила: да г. Масловарић исправи нека мјеста и да се рад пошље у штампу. С овим се завршио рад 2 фебруара, а сјутра дн, 3 феб., и. стављен је.

Г. Миливоје Драговић читао је свој рад: „о домаћој задрузи.“ Ријешено: да се да г. Јефту Поповићу на оцјену и да се поднесе на другој сједници заједно с рефератом.

Пошље овога читао је г. Стеван Бојовић предлог о подизању школске зграде на Андријевици, истичући како би андријевичка школа као представник школа ов. округа требало да мисли о свима школама у округу, док је међу тим гора од свих. Напомиње како се морају сваке године враћати дјеча са школског прага, зато што се немају гдје смјестити, и даље, каже како се грдан новац троши, што се сваке године узима под кирију по једна кућа, и да би се од потрошеног новца могла подићи угледна зграда. —

Скупштина је свестрано претресала овај предлог г. Бојовићев и ријешила: да је предлог г. Бојовића потпуно оправдан и умјестан и да га треба упути-ти Гла. Школ. Надзорништву с молбом од стране „Удружења“ да се одобри грађење школске зграде, а прије него се то учини, да се тражи пристанак мјесних, војних и грађанских, власти.

Преко дневнога реда прочитао је свој рад у везаном стиху г. Радоје Радевић, писар Опр. Суда, члан помагач „Учитељ. Удружења“, од којих је један поздрав удружењу, а други је дат г. Милану Поповићу на оцјену.

На овом скупу толико се је чланова пријавило са својим радницама, да се они нијесу имали кад прочитати на сједници, те је остављено да се идућег скупа, који ће се држати 22 и 23 априла, донесе. Из узрока тога, што се код свих учитеља види одушевљење за радом, то и није ником одређивано шта ће писати, већ је остављено на вољу свакоме.

Познајући учитеље овога округа као вриједне раднике, који су прожети истинском љубави према позиву, желимо им да им Вишињи дарује здравља, те да нестрају у тешком раду на корист Отаџбини!

На овом скупу били су ови учитељи: Зарија Вуковић, Вукић Масловарић, Милан Цемовић, Милан Поповић, Миливоје Драговић, Светозар Миник Јевто Поповић, Милутин Дедовић, Вуксан Драговић и Симо Мијовић.

Јевто Поповић, учитељ.

(Његошево вече у српском народном позоришту.) Новосадека „Застава“ нише: У суботу 20. јануара приказан је у славу 50-годишњице Његошеве: „Горски Вијенац“. Историјски догађаји при свршетку XVII. вијека, саставио Петар Петровић Његош, владика црногорски. За позоришну удеоу у два раздјела А. Хаџић, музика од Исе Бајића.

у опрци, тражио је одушка у религији и филозофији. Бранкова поезија као да је била само за то да се на дјелу засвједочи Вукова теорија, а Његошу је главна мисао, обучена у руку, које му се прво нашло. На Владика први су утицали Мушички и Сарајлија, па Державин, чија је поезија приличила његовом положају и склоностима: религиозни, уопће увшени, рефлексивни и патриотски моменат у свечаном pjesничком стилу постају стазна својина Његошеве поезије. Ко мисли да је он читаве стране из Пушкина репродуковао, нарав се Мало је он и у Луци Микрокозма репродуковао, о чему нас увјерава ранија његова pjesма „Мисао“, без које се „Луца Микрокозма“ не смјеје тумачити. Ту је сила душевна под којом тијело стезе; занос за све што је чојеку свето и велико. Обилежје је све Његошеве поезије: дубоко осјећање према ономе, што јесте, али вазда сведено под високо гледалиште мисли, искре божанствене; док је Бранко сам у pjesми Владици обилежио своју појезију несташном и ђаволастом, молећи га да му оспрости.

Богословију је учио по звијездама као што вели Мркојевић, гледајући у њима дјела руку божјих, и та његова богословија са истинским осјећањем побожно-сти дивно прстаје у његову појезију. Уз то доводио је у склад то осјећање са осјећањем слободне и части народне. Главна садржина његових дјела није могла ништа друго бити него она витешка борба тога народа за вјеру и слободу, за част, без које не вриједи живот на земљи. Али вјера и борба, како се то слаже? Његош налази тим противностима разлог и оправдање у начелу опће борбе за живот. „Зло чинити ко се од зла брани, ту злочинства није никаквога“ — и „обрана је с животом скопчана.“ Тај пут води к проблему „Г. Вијенца.“

У прошлу суботу у вече пређе преко српске позорнице један новитет, какав — смјемо рећи — није још видјела српска публика. Оно, што се држало за немогуће, остварило се; оно, што је давно требало учинити, учињено је сада посље много година, но и сада није било доцкан, јер је употребљен згодан тренутак: прослава педесетогодишњице Петра Петровића-Његоша.

Удесити за позоришту „Горски Вијенац“, није била лака ствар, но одмах признати морамо, да је г. Хаџићу пошло овај мах добро за руком, преудешавање за позоришну.

Представа је текла лако, није било сувопарности, већ је све годило к оку, уху и души српској.

Осећали смо се, као да смо у друшћу самог Његоша и занијесмо се мислима далеко натраг у оно доба, кад је Његош својим мислима и ријечима задивљивао Србе и странце и кад је своја дивна дјела створио, челичећи српски народ и надајући се, да ће Српство напредовати, јер „благодородством Српство дише!“

И да ли се испунила та нада? „Пролог“ вели, да није, јер по томе прологу, не дише више Србин „благодородством“ већ „најрпчи враг је Србин себи сам!“ То су ријечи Лаза Костића. А зар је баш тако? Наше је мишљење, да није баш све тако црно, као што Лаза Костић црта, а и да пролог најмање „благодородством дише“, а у „благодородном“ т. ј. „пљаменистом“ правцу је требало пролог баш написати. Није доста необичну и бираним ријечима pjesму написати, већ треба да pjesма одговара оном, чему је намијењена: прослави посмртне педесетогодишњице великог и знаменитог Србина Његоша, који је Српство цијенио и уздигао. У том би се Лаза могао научити од Змаја нашег, право српског pjesника, који се заноси Његошевим узвишеним српским мислима, па му зато и свака pjesма одише чистим, српским осјећањем.

И ако је само дјело скраћено за позоришту, ипак није општењена главна мисао, која је парађена у „Горском Вијенцу“: истребљење Турака у Црној Гори и свиреж пригорска о потпуној слободи и снази својој. Владика Данило јесте представник те слободне, но уједно и пределимичке струје, која није за пријекто насилно истребљење Турака у Црној Гори, док игуман Стефан представља противну струју. И јер се судар између Срба Црногорца и Турака пригорских у том и догодило, дошло је до коначног истребљења, јер је народ црногорски то и хтио, а Турци су својим изазивачким поступком то и ускорили. Владика Данило се народној вољи поклонили и није могао, да не допустити, да се изврши, што се отклонити није могло.

У ту радњу озбиљну и суморну уноси разоноћења и пале војвода Драшко, који долази из Млетака, гдје је видио чуда свакојака, што не није у Црној Гори, а не видије никад у Црној Гори оног роштва и ропске понизности, што га видије у Млеткама. А искуси и то, како ни дужде од Млетака не умје, да држи ријечи, јер „малтња све“, као да није ништа ни било како то рече војвода Драшко. А и поп Мићо са својим простодушним срицањем разгали све. Уз поједине сцене на позор-

Допапши на питање о „узимању“, опроругава особито хрватског писца Шегвића. Онако, како Шегвић упоређује, може се све и сва упоређивати. Паралела ће бити, које не значе ништа; наћи ће се и мотива и идеја, које можда нијесу у свему ни народно ни Његошево, па ће након свега остати необорана истина, да је кроз Владика Рада народни геније, руковођен слободним образовањем, створио класичну појезију, једину класичну умјетну, што је имадемо у својој књижевности.

2. Долази у цјелости чланак Л. Томаговића, од кога је мостарска „Зора“ добијела први дио.

3. Марко Цар под насловом „Владика Раде и Срби католици“ развија Владичино удотство: „Србству ђелом, вјеруј што вјерујеш: лактом вјере глушест чојка мјери, а озбиљност ђелом и врлином“.

4. Сонет „На гроб Владици Раду“ од Ст. Бешевитића Петрова.

5. „Особине у језику Петра Петровића Његоша“ од г. Јована Живановића. Све што проф. Живановић пише о српском језику требало би прикупљати и учити; отуда се може судити од какве су вриједности за изучавање и упознавање српскога језика ванредне особине Владичина језика у „Г. Вијенцу“, које нам је ту показао и растумачио г. Живановић.

6. Под насловом „Поводом књиге г. Павле Поповића о Горском Вијенцу“ написао је г. Милан Рашетар одговор, у којем се г. Поповић не слаже са г. Рашетаром у мишљењу особито о „предмету“ а такођер и о „јединству“ предмета „Горскога Вијенца“. Напротив г. Рашетар признаје да је г. Поповић у главама о „грађи“ и о „карактерима“ ипаци највише новине и истине.

7. „Из Његошевог живота“. Из књиге: „О Црногорцима“ Љуба Ненадовић. Писмо XIV.

ници указивале су се коловођице, те су радњу зачинавале духовитим Његошевим ријечима, које су биле праћене тихом свирком.

На свршетлу помине игуман Стеван све српске знатне владаре и чувене јунаке, па се за тим свим молитвом у pjesми моде за спас душа њихових, „душа праведних“.

Апотеоза пристала је уза све то врло угодно и да није говор вилин предугачак био а и сувнише удаљен од мисли Његошевих у „Горском Вијенцу“, па да није и претјерано „модеран“ био, апотеоза, која је иначе духовно замишљена, па и изведена, била би још бљеша, узвишенија и приличнија т. ј. прилици доличнија.

Што се тиче свирке, морамо рећи, да нас је и она задовољила, и ако би се нешто могло и приговорити (и. пр. што се код тужбалице сестре Батрићеве није више пазило на начин црногорског задјевања).

Представљање одговарало је потпуно свечаном вечеру: глумци и глумице налазили су се у потпуном необичном расположењу и испунили су своју дужност на опште задовољство. Двије-три мање омашке није вриједно ни спомињати код тако иначе округле коректне књиге. А нарочито су се у својим улогама истакли гг.: Д. Ружић, А. Лукић, Добриновић, Бакаловић, Спасић и Николић. Бакаловић је и овом приликом показао, да се и од мале улоге може створити добра, захвална улога, (Његово оријентање ријечи било је управо класично) и Лукић је тако вјерно представљено старца игумана и ходом и гласом, да боље бити не може. Па и pjesвање му је било сонорно, тужно, као у каквог 80-љетног старца, који је с једном ногом већ у гробу а при том је дирало у срце неискрено, силно. А Добриновићева игра је била ванредна, природна, вјерна оригиналу: и кретањем и црногорским нагласком. И госпође глумице све су се добро показале: свака у свом жанру према својој улози, па им за то и не испишемо имена, те ко хоће њихова имена да знаде, ено му позоришно педаље. Девет их је на броју. Да је гђа Т. Лукићка имала најтежу улогу тога вечера, то стоји.

(Позив на претплату „Мале Библиотеке.“) Мала Библиотека излазиће тачно сваких 15 дана по једна свеска од 5—6 штампаних таблица досадањег облика и израде. У њима ће бити оригинални радови наших књижевника и одабрани пријеводи из свјетске литературе. Пазити се нарочито да радови буду што приступачнији ширем дијелу читалачке публике уз потпуну њихову књижевну вриједност.

У овогодишњу серију ући ће сем осталих и неколико свезака Хумористикона гдје ће бити скупљене козерије наших представника хумористичне књижевности, које ће бити занимљиве својом шалом и сатиром на изјесне слабости нашег књижевног, културног и друштвеног живота. Осим тога уредништво се побринуло да изнесе и неколико животописа са књижевним студијама свјетских литерата.

Свака свеска Мале Библиотеке имаће одвојен од текста књиге, свој прилог Преглед у коме ће се приказивати све новости српске и стране књижевности. Приказиваће сваку нову књигу која дође уредништву на оцјену и листове који буду до-

Уредништво се постарало, да прикаже својим читаоцима и слику Владичину, и приказало је једну литографију из г. 1833, коју му је послао из Ерцегновога г. Т. К. Поповић. Владика је из панакамилавком и у запученом манторосу, а на преи му се спуштају о ланцима крет и панакмија. Мали брци му се већ добро виде, али од браде мало. Снимак је са слике добро дигнут; а оригинална литографисана слика врло је лијепа и фино парађена. Гледали смо је у Боки на два три мјеста. Ово је треба Владичина слика у владичанским хаљинама: једна, такођер мора бити из првих година владичанства му, која се чувала у једном тријештинском музеуму, а сада је својина гђе генералице Манојловића, на платну мајсторски парађена, а такођер је и литографисана; друга је она, што је календар „Србобран“ објелоданио; а трећа је ова у „Бранкову Колу“. У народној ношњи има такођер три слике: она дворе ка, из посљедњих дана Владичиних, коју је репродуковала мостарска „Зора“, и наш млади сликар г. Врбца у Прагу; она што је изашла као прилог „Српских Илустрованих Новина“ с калпаком; и трећа она што је изашла овим поводом у прилогу петроградског „Н. Времена“, такођер у калпаку.

У „Ковчежићу“ најпослије доноси бљешку, како је Тондини де Кваренги превео на италијански Владичину оду „Црногорац Свемогућем Богу“ — Il Montenegro all' onnipotente — која је у Риму штампана у засебној књижици. Преводу оде преходи кратак увод (стр. 1—4) о Црној Гори и Владици Пјеснику и његовим дјелима.

лазили у замјену. Доносиће омање оцјене и чланке, који буду од врједности у српској или свјетској штампи.

Као прилог доносиће свака свеска по једну илустровану дописну карту са сликама наших књижевника, репродукцијама српских уметничких радова и ликовима светитеља.

Попљедња децембарска свеска доносиће својим читаоцима као божићни дар још укусно парафен мали цени календар за идущу годину.

За Преглед, који ће се крајем сваке године моћи скузити у једну цјелину, власницима ће сваком претплатнику бесплатно послати дијелу израђене тврде корице са штампаним садржајем Прегледа.

Цијена је Малој Библиотеци: За Босну и Херцеговину и Аустроугарску 6 круна, за Србију и остале земље 8 динара (франака) Ван претплате продаваће се поједине свеске 30 потура (хелера) или 40 пара динарских.

Претплата се прима најмање на по а године, а ваља је слати непосредно Администрацији Мале Библиотеке у Мостар (Херцеговина).

Скупљачима дајемо на сваких 5 претплатника са уплаћеном претплатом један примјерак бесплатно или врједност у новцу, а књижевницима 20%.

Издавачка Књиж. и Штамп. Умјет. Завод Пахера и Кисића у Мостару (Херцеговина)

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ.

ТУРБУКУЛОЗА КАО НАРОДНА БОЛЕСТ И ВОРБА С ЊОМЕ.

написао Д-р Ђипф

с допунама превео с немачког Д-р. Кујачић (Наставник)

Шта још треба поред мудрог и савјесног рада па да се можемо успјешно борити с туберкулозом како у варшави тако и у сеима?

Здрави станови. Сви они, који имају посла и раде око извјешнога броја људи, и који се морају између осталог бринути за њихове станове, треба да знају, да су нездравни, влажни и тамни станови један од најглавнијих извора за ширење туберкулозне заразе. Мјесто које је означено и одређено за кућу за људске станове, мора бити потпуно сухо и чисто без икаквих штетних испарина. Узвишена прјесковита мјеста за тај су посај најудеснија и најприје се, као така, могу препоручити. Онамо, гдје је земљиште влажно и гдје се вода при малој дубини ерета, треба мјесто најприје одијелити помоћу канала и водовода. Гдје то није могуће, а кућа се мора градити, најприје треба да се зију тако звану закони зидови (Sollir-oder Schutzmauern). Саму кућу треба изградити од потпуно суве грађе. Уз то се треба побринути, да су све собе за стајање снабђене обилном количином чистог и свјежег ваздуха, свјетлости и сушаних зракова, а у зиму да се могу добро гријати и да уз то имају непрекидно и слободно провјетравање. Сви суурежни заводи и радионице морају бити снабђени бањама и купалиштима, ако нема гдје бли-

зу природне агоде за купање (ријеке, језера или мора).

Правила о плувању у разним радионицама. Исто се тако треба побринути, да се потпуно униште или нешкодљивим учине све одбаците које од живог тијела отпадају, као плувача мокраћа, кал и друго. Најпогодније се препоручује, да се у свакој фабрици и у свакој другој радионици намјести извјесни број плуваоница. Треба ради боље сигурности више сваке плуваонице ставити упуство и опомену, ко би плуноу мимо плуваонице на под, да ће бити строго кажњен. И ја сам потпуно увјерен, кад би се то тако уредило и тачно испуњавало, знатно би било спрјечено ширење туберкулозе.

Вада треба радионицама дозволити, да једу своје оброке мирно и без итања. Јесту они нишопшто не би смјели у истом мјесту, гдје раде. Зато би требало да постоје у свакој вишој радионици засебне собе, у којим би се јело, а гдје би било могуће, да око трпезарије има слободна башта, у коју би радници после јела могли ићи и мало се поодморити. Било како му не драго, само се радници морају научити, да морају вада прије јела добро — руке опрати. За тај посај би требало да у радионицама постоје нарочити умиваоници. Сва радионичка одјељења морају се добро и потпуно провјетрати вада после одмора и прекидања радње. Чак и они предузимачи или фабриканти, који раде с малим бројем људи, морају се тога правила држати и нишопшто не смју заборававати, да је вада боља помоћ здравих него болешљивих радника.

Шта још да се ради поред правилног домаћука па да се туберкулоза спрјечи и ограничи међу разним животињама а а тијем индиректно њезино ширење међу људима сузбије и умањи?

Фабриканти и други предузимачи разних радова чак и у сеима морају се, да како, бринути о опћем добру и раду својих радника исто онако, као и они у великим варшима. И сам сељак, особито ако држи по неколико крава може још осим тога много чинити и помагати, да се туберкулоза што мање шири међу самим животињама.

Сваки, који има посла с кравама, треба да је добро обавјештен и познат с природно говеће туберкулозе, која се обично зове искричавошћу. Главни узрок болести је и овдје као и код људи, туберкулозна бацила. У крава је туберкулоза веома често болест. Као год код људи, тако је и у животиња почетак болести скопчан с врло малим измјенама у стању.

Пут и начин, којим се болест распростире међу говедима. Пут и начин, којим бацила прелази од животиње на

¹⁾ На најновијој овогодишњој скупштини против јектиса, која је држала у Лондону; новити немачки професор Р. Кох, држао је веома интересно и важно предавање о томе, да није свеједно туберкулоза у људи и у говеди и да никад привјена криваља туберкулоза неће произвести исту болест, какву ће и. пр. проузроковати туберкулозна бацила човека. Ослањајући се на тој разлици, он тврди, да нема опасности људима од туберкулозне т. ј. искричаво говеди у смислу заразе јектисом. Ма како да је важно то Кохово откриће, ипак овајма од болесне говеди и стокне нека остане онако исто тврдо, као што се досад препоручавало. (Преводило).

на одмет; свих се лаћао, само да што боље ушљивше на масу. Јединијем је са сузама приповједао како се јавио у сну Мухамед и како му је препоручио да се пошара за спасење мусулмана. Што се тиче других старао се да утиче на њихова чувства патријатизма, пртајући им слику величине будуће отоманске царевине, која би на стала одмах чим би добила права скупштинска, гдје би саме покрајине по својој вољи бирале изасланике без разлике вјере и народности. Скупштина би — говорио је Митад — радила искључиво на финансијалним потребама државе; Султану ће се одредити нека извјесна сума на издржавање, а исти ће морати дати рачуна скупштини за незаконито присвојене новце у потоњим годинама. Односно политичких односаја, Митад је говорио, да Турска има само једног законитог и непријатеља, а то су Словени, и једног искреног пријатеља, а то су Инглези, који су једини упорни супарници Русије на истоку. Чак и Грцима из грчке краљевине Митад је подмиљивао, да би се лако успјело да се проћера краљ Борђије с фамилијом а тада да Грчка ступи у заједничку акцију с Турском на основу системе дуализма, гдје би Грци уживали право онако, као што уживају Маџари с Аустројом.

Као прави одан својога вође, софте на пово почну ушљивати се за своја предузећа; они се почну старати да успоставе што ближе односе с војском; покушавају добити расположење хришћана, доказујући им, како би тобож уједињени могли боље противу стати самовољи Султановој. Осим тога ушљу се да докажу да је њина мусулманска установа савским прогресивна и прожмута духом трпљивости на справ Хришћана. Прве пак прилике нетрпљивости софте су приписивале самозваним софтам славенског поријекла.

чевјека и обратно, мало је час описан те није потреба да се о њему више говори. Зараза међу самим животињама може се догодити прво од оних каљича, што их животиње искашљавају, друго од избацина туберкулозних пријева, треће од лучења од пних органа, четврто од млијека, ако је нима туберкулозно или је уопће животиња туберкулозна и пето од директног пренашања туберкулозне клице с краве на теле за вријеме самога рађања.

Мало смо прије споменули, да многи домаћини, који држи мљекарице, проба од времена на вријеме своје краве помоћу туберкулина

Уштрцавање туберкулина. Туберкулин је глицеринови екстракт из туберкулозних бацила; први га је открио и приговорио професор Р. Кох. Ако се туберкулин у малој количини уштрца под кожу болесној и. пр. крави, то она од 9 до 12 сати после уштрцавања добије повишену вршину (температуру) у цијелој тијелу. Ако ли је крава била здрава, никаквог се знака од појачане вршине не може опазити. Пробања с туберкулином захтјевају особиту пажњу и тачност у извршавању. Њих вада треба да извршује добро вјешти марвени лекар.

Како није намјера овога рада, да се специјално бани туберкулозом међу животињама, то ћемо се овом приликом задовољити тиме, што ћемо у кратким потезима казати нека правила оним, који с кравама имају посла. Пошто се једно стадо пречисти и пребере помоћу туберкулине пробе и сталне и стаје добро очисте и дезинфицирају, треба се побринути, да се сва прашина и све паучине из стаја сваки дан чисте и мичу.

Хигијена стаја. Улари, узде, јармови, конопци и све друго, што шталама припада треба чешће прати чистом водом, а кад би било могуће, и сапуном. Вада се треба старати, да се сваки дан љубре чисти и стаја добро провјетрује. Животиње никад не треба да стоје главама близу једна друге. Што више простора има за сваку напосе животињу, и тим је мања опасност од заразе. Што је речено и важи за чување од љвике туберкулозе, то исто вриједи и за животиње. И њима је потребна свјетлост и чисти ваздух у њиховим стајама, кретање на чистом и слободном ваздуху и чистоћа у опће.

Само се по себи разумије, да се туберкулозној чељеди, па у ком стадију своје болести она била, строго забрањује посјеђавање стаја. Чобани и слушкиње око стаја и говеди не смју бити никако туберкулозни. Плување и париквање по штала исто се тако најстрожије забрањује, као год по подовима од кућа за стајање. Кад се појаве болести, као пролива, грозница и др., или кад се појаве међу чељадима какве ране, које се лагано замирују, треба без одлагања позвати љекара и уштити га за савјет. У опће, као важно предохрано средство, треба напоменути, да се сваки млијени суд одма после употребе мора добро опрати вршом водом.

Туберкулоза свиња и њени змјци. Туберкулоза међу свињама није ријетка, како се готово у опће мисли. Дешава се, да туберкулозна говеда нијесу вада мршава, него их има често баш добро дебо-

лпјех. Међу свињама тога већ нема. На супрот у туберкулозне свиње, као први знак болести, јавља се и пвбија на површину необично нагло мршање. Таке се свиње често одма убијају и месо им се употребљава за кубасице. Очигледно је у таквим приликама, каква опасност пријети од таке трговине, особито гдје се кубасице једу некуване, што у осталом веома често бива.

Највише се јавља туберкулоза у младих свиња и то највише и најчешће у облику трбушине и пријевне туберкулозе. Знаци се болести, како сам мало час рекао, највише састоје у брзом мршању, које тако рећи необично испија сву снагу и сав живот болесника. Тој непријатној слици придружује се још необична бљедоћа слузокоже у устима и другим видљивим дјеловима, као очима, носу и др.; све то прати, да се тако изривим, пролив и надимање пријева. Ако би се болест појавила у свиња у облику плућне туберкулозе или јектисе то би се обично опазиво још кашаљ и бљување. У оба се случаја свињске туберкулозе може опазити, да су јако отекле вратне лимфне жлијезде. Унутрања слика у једне свиње, која има пријевну туберкулозу, састоји се обично из веома ситних квржица (tubercula), којим су успјане унутрање стране цријевних зидова. Готово се иста појава срета и у туберкулозним свињским плућима. Чим се и. пр. открије туберкулоза међу свињама, одма треба одвојити на страну болесне животиње и упитати за савјет марвеног љекара, који, да како одма треба да предузме све мјере за истребљивање туберкулозног меса и за испуњавање свију хигијенских захтјева у томе правцу. Строга предохрана правила за чување од туберкулозе међу свињама појмљива су већ по томе једноме, кад се узме у обзир начин и пут којим се дешава зараза у опће. Мало се прасе може врло лако заразити, ако посе и. пр. туберкулозну мајку. Али се ипак најчешће распростире туберкулоза међу онијем свињама, што им се даје да лочу млијеко и сурутку од туберкулозних крава или оваца. Има примјера, гдје су свиње постале туберкулозним лижући ркочину од туберкулозне чељеди.

(Наставиће се.)

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

(Шта да чини ко мисли ерећан бити?) Загребачки „Привредник“ пише:

Ко још није чуо ону дивну изреку чувенога Американа Франклина: Ко купује оно што му не треба, продаваће после оно, без чега не може бити. Не штеди онај, који крај новца глудује, већ штеди онај, који добро отвара очи на што ће издати сваку потуру.

Не може се љепше показати, од чега зависи напредак и срећа једнога човјека, него што је то изрекао чувени писац Дикенс. Ево како нам он износи, како човјек постаје ерећан, а како несрећан.

„Годишњи приход 1000 круна, а датак 999 круна и 99 потура. Посљедница је срећа“.

III.

Под критичком познатих узрока и политичких спољашњих и унутрашњих околности, опћи услови државног бића били су такви, да су многи и најумјеренији турски чиновници мислили, да се мора притећи к очајним средствима свргнућа султанова, којима су узимали као узорк свега ала, па тек да се спасе држава од очите пропасте. Стварна опасност султанова увеличала се одмах чим је војени министар, препредени Усеин-Абди-паша, ступио у савез с вођом вајере — Митад-пашом, чега је посљедица била на прво мјесто уклањање из Цариграда Дервин-паше, који је имао велики утицај и кога да се боље ослободити укине у Битолу за генерала гувернатора.

Осим личне мржње противу султана, војени министар Усеин-Абди-паша, који је два пута био у прогонство, он је као и сви остали министри правдао своје поступке из обзира на корист државну. По њиховом мишљењу, кичељива и подозрљива парав султанова, која га нагони те тако често мијења своје министре, много смета државном току да се правилно че окрене. Да ли је и један министар могао бити увјерен — по њиховом мишљењу — да сутра неће бити замијењен другим? Да ли су напошљетку министри и могли уважавати својега владоца, којему је главна брига била да своје сопствено стање увелича и који се уплашио од сакачке ларме неколицине софта? Осим тога министри су били убијеђени, да револуција нацрвена ограничењу султанске власти, мора ходити одозгор наниже т. ј. с њих министара на масу, а не с масе на њих, јер би у таквом случају могла се велика крв пролити.

(Наставиће се.)

КИЛИЧ-АЛАЈ

Из историје турске царевине немијер времена.

Написао очевидац В. Тезилов.

Прев. Н. Сибиновић.

(Наставак)

Због већ познате слабости владе и у, самом Цариграду почну се оваки прошевједници све више и више појављавати.

Велики везир Мехмед-Рушид паша видећи како нагло расте у очима народа значај Митад-паше, тајне главе револуционара и бојећи се од њега савршено одвојити, он у почетку маја замоли султана да именује Митад-пашу министром без портфела. Абдул-Азис небазирајући се на сву мржњу справ бившега подунавског генерал гувернатора, ипак попусти и именује Митад-пашу министром, по у исто вријеме именује таквим министром Намик и Дервин-пашу, који су били заклетии непријатељи Митаду.

Добивши пово назначење, опјев популарношћу јавних манифестација, које је више пута сам спремао, Митад-паша био је увјерен, да ће постати неопходном личношћу за султана, те се без њега неће моћи ништа решавати, али се на велико његово чудо разуверји од свега тога, кад је радостан пошао у двор да захвали султани на титулирању, а он му одрече да га не жели примити.

Ово је био нови удар Митадом славољубљу и охолости, те се у њему још већма распали мржња противу ненавистнога одавно му владоца. Њему је већ било познато, да би глупо било очекивати каквог буди било његовог утицаја над султаном; напротив почео се бојати да лично не плати главом, као што се често догађало. Сад се са двоструким напором Митад почео трудити да се збаци мрски му султан. Никакво средство није му било

„Годишњи приход 1000 круна, а податак 1000 круна и 99 потура. Последњица је невадовљство, несрећа“.

И да човек годишње 99 потура мање потроши него што привреди, довољно је да буде срећан, а шта ће тек бити ако гледа да троши још много мање него што зарађује. А да човек годишње ма 99 потура више потроши него што заради, пада у бједу и несрећу, јер мора да се задужује.

И тако нити је богат онај који има великог имања, нити је сиромашан онај који има мало имања, него је богат онај који мање троши него што зарађује, а сиромашан је онај који више троши него што зарађује.

Ваља увјек имати на уму да потура по потуру чини круну, те што накупи више потура, биће више круна, а што се потроши више потура, потрошиће се више круна. Штедњу ваља дакле почети од потуре.

Увјек ваља имати на уму, да колико коме дугује, онoliko му и робује. Као вераге гводе не дуг веже човека, те слободу губи. Прва потура дуга то је прва карика од верига којима се човек везује и заробљује.

Признајемо да је мука стезати срце, и удржавати се у свакој прилици да се човек не задужи; али је мука још и већа кад је човек задужен. Отуд ваља трпјети мању муку, па се чувати од задуживања, а не пуштањем срцу на вољу пасти у ону већу муку, у дуг.

Тешко ономе ко хоће да покаже, да је он нешто више него што јесте. Шта најпосле с таким бива, народ је врло лијепо обилежје изрекао: Ко високо диже нос, тај ће скоро ићи бос. Да се покажемо нешто више него што јесмо, ваља и да трошимо више него што би могли. А чим више трошимо него што можемо, а то значи више него што зарађујемо, ми онда падамо у дуг. Дуг је пак зао друг, а то значи: вуче нас у пропад, вуче нас у сиромаштво, у бједу, да морамо ићи боси.

Ко штеди сврх вреће, лакше му је него ономе, кад је већ при дну. Што ко доцније почиње штедјети, све му теже иде у почетку. Отуд особито младићи ваља да се чувају расипања. Али није само по време теже кад се доцне почиње штедјети, него и по имању. Што ко раније почиње да штеди, мање има штете, па се може лакше прие опоравити.

Највећи јунак на свијету није онај који друге побеђује, него онај ко може сам себе да победи. Ако те срце вуче на зло, стегни га, победи га, и не дај му на вољу. Ако те очи вуку на зло одврати их, победи их, и не дај им на вољу. Ако те мисао вуче на зло, сувзи је, победи је, и не дај јој на вољу. Ето то су јуначка дјела, ко би желио јунаштво своје да окуша. А ко се у томе јуначи, на срећу се своју јуначи, јер ће му то јунаштво донијети задовољство и свако добро.

И да је што најједитије, ако ти не треба, расипаш ако те купиш. Често пута и најситија ствар излишна натјера нас на велике издатке. Лијепо је то извео Франклин, како нас једна излишна ствар гони да купимо другу излишну, а ова опет да купимо трећу излишну и т. д. Имаш јаке и здраве ципеле, али нам нијесу лијепе, него купимо лакване. Кад смо лакване ципеле обули, а ми видимо да уз такве ципеле не пристају наше чакшире; и ако су нам чакшире здраве, читаво, због финих ципела морамо да узмемо друге. Финије чакшире. Али сад уз такве ципеле и чакшире не пристаје капут него се и он мора промијенити. И то тако даље иде. И тако могу једне излишне ципеле да нас наведу да промијенимо све одјело од везе до главе, а то је да се бапимо у велики трошак излишан. А излишни трошкови, ма били и ситни, одводе човека у дуг, у бједу, у несрећу.

Лијепо каже народ: За један часак радости хиљаду дана жалости. И не само хиљаду дана, него може бити жалости цијелога вијека, ако се лакомислено начини дуг.

Дуг човеку не даје спокојства, не даје мира. Отуд људи многи другом притиснути приводевају се и самој смрти, јер не могу друшчије да нађу мира и спокојства. Па кад је дуг тако велико зло, онда га се ваља и чувати у тој мјери.

За то народ и вели: Пружај се према губеру. А то значи: не троши више или мање него што зарађује, ваља свако да води тачно рачун, колико редом привређује, а колико и на што троши. На тај начин може човек лако да прегледа и да види, дали није у чему грјешно, дали није у којој прилици прекорачио границу у трошењу. Ко о свему води рачун, на што кад троши, и шта кад зарађује, тај отвореним очима иде кроз свијет. А ко те рачуне не води, тај иде жмурњени кроз свијет, те чудо не може ни бити, ако се стравали гдје у јендек.

Звијезда водиља кроз живот свакоме ваља да је: Што више зарађивати, а што мање трошити. На непотребне ствари не трошити никад ни потуре. Једино тај пут води задовољству, што значи срећи.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 15 фебруара.

Катунско Учитељско Удружење

У недељу 24 фебруара ове год. (на Бијеле Покладе) држаће се у цетињској мушкој основ. школи редовни скуп „Катунског Учитељ. Удружења“. Главне су тачке дневног реда за овај скуп: држаће два угледна предавања — једно из српског језика, а једно из рачуна, претресаће два важна школска питања — о *вистичким грешкама* и о *наставном плану за основну школу* и реферисаће радова који су читани на прошлом скупу.

Скуп је јаван те се надати, да ће исти посјетити и они наши просвјетни радници из мјеста и околине, који нијесу чланови „Кат. Учит. Удружења“.

Љуботињ, 10 фебруара

И нестале једнога од оних, који су оштрим јатаганом и храбром мишицом својом зарезали на вјечита времена своја имена у златној књизи ратне историје Црне Горе. После кратког боловања у 78-ој години свога живота, посвећеног добру отаџбини и Господару, премину Јоко *Свићев Баковић*, стотинаш љуботињски. Још на славној битци Граховачкој дао је доказа својим оштрим јатаганом о својој јунаштини и неустрашивој храбрости. А у низу колико паћеничких толико славних година по Црну Гору у милост јој Господара, пок. Јоко је вазда био ондје, гдје је требало јуначки бранити своју милу отаџбину. — Девот непријатељских посјечених глава довољни су доказ о јунаштву пок. Јока; а наш милостиви Господар, цијенећи заслуге, које је учинио Јоко на свима крвавим равбојиницама, украсио је преи Јокове са крстом Данила I, и са друге пет медаља, а када се довршило славно ратовање, цар и отац јунака одредио му је доживотну пензију, коју је пок. Јоко уживао, проводећи своје посљедње дане у миру, предходећи свуда својом разборитишћу, љубљеним истине и служећи нама млађима као живи очигледни примјер чојства и јунаштва.

Његово Краљ. Височанство, при до стави смрти пок. Јока, благозволио је наредити да се о Његовом трошку упока.

При предцињу матери земљи његових смртних остатака, могло се видјети колико је био омиљен својим јунаштом и поштењем, јер чисто се може рећи да је сав Љуботињ испратио до вјечне куће храброга стотинаша Јока Свићева Баковића.

Љуботињани.

(Из Главног Одбора за подизање дома умоболних)

(Наставак)

Наставак прилога из Округа Ријечког а списине Друшћке, Дујевске и Целинске:

Г. свештеник Станко Вукмировић 4 ф., Марко Филипов Драгојевић 3 ф., официр Никола Ј. Краљевић, Иван Вуков Драгојевић и Марко М. Пејовић по 2 ф. Саво Филипов Краљевић и Мило Илић Драгојевић по 1 ф. и 50 н., Саво Б. Стругар, Андрија Шутов Драгојевић, Мишан Андријан Јанковић, Марко Г. Лопичић, официр Саво П. Јанковић, Перо Милов Краљевић, Перо Иванов Краљевић, Маркиша Н. Ковач, Андрија М. Рајнатовић, Саво Ђ. Јовићевић, Марко П. Лопичић, поп Стево Лопичић, Лука М. Јанковић, Стеван М. Пејовић, Перо А. Јовићевић, Нико П. Краљевић, Јоко А. Јовићевић, Перо М. Јовићевић, Зеко М. Драгојевић, Андрија Ј. Јанковић, Зеко М. Вукмировић, Саво П. Краљевић, Никола М. Драгојевић, Коица П. Пејовић, П. В. Рајнатовић, Марко Ј. Пејовић, Шако Ј. Драгојевић, Михаило Ф. Лопичић и Буро Г. Лопичић по 1 ф., Зеко Н. Јанковић, Јоко Л. Лопичић, Милош В. Драгојевић, Буро А. Драгојевић, Буро С. Ко стић, Буран М. Јанковић, Буран П. Јанковић, Стеван Н. Краљевић, Иван С. Краљевић, Митар П. Ко стић, Рудо Н. Ковач, Нико С. Јанковић, Саво О. Лопичић, Бошко Л. Лопичић, Илија С. Лопичић, Буро А. Стругар, Никола М. Краљевић, Лука Бушковић, Марко П. Татар, Илија С. Драгојевић, Петар Н. Ко стић, Бошко С. Јанковић, Мргуд М. Јанковић, Јоко К. Краљевић, Илија Ф. Краљевић и Михаило Краљевић по 50 н., Буро В. Краљевић 30 н., Јоко А. Краљевић и Филип М. Јовићевић по 50 н., Крдуц Перов Вукмировић 30 н., Лука П. Краљевић, Маркиша С. Петричевић, Буро П. Рајнатовић, Крдуц В. Рајнатовић, Богдан С. Јанковић, Лазо М. Пејовић, Спасоје Пејовић, Михаило Ј. Пејовић и Иван М. Пејовић по 50 н., Филип Н. Пејовић 20 н., Марко Г. Бујановић, Илија К. Газинова, Митар Ф. Лопичић и Рада М. Пејовић по 50 н., Стеван М. Драгојевић 40 н.

Г. г. официр Перо Л. Рајнатовић 5 ф., Саво Андријан Рајнатовић 3 ф., Јокица М. Јовићевић, Перо И. Јовићевић, Саво М. Јовићевић, Машут И. Јовићевић, Перо И. Јовићевић и свештеник Стево Стијепоновић по 2 ф.; Иванко Мрков Рајнатовић, Јокеља Николин Рајнатовић, Маркиша Ма-

тов Јовићевић, Јокица Савов Јовићевић, Маркиша Николин Рајнатовић, Лука Николин Рајнатовић, Лука Перишин Бурашковић, Јоко Лазарев Рајнатовић, Јоко Филипов Рајнатовић, Марко Стеванов Рајнатовић, Буро Марков Јовићевић, Саво Ивашев Бурашковић, Илија Никољев Јовићевић, Илија Михаилов и Видо М. Рајнатовић по 1 ф.; Буро Милов Рајнатовић, Бурица Милишин Јовићевић, Никола Илић Бурашковић, Кера Вукалов Рајнатовић, Буро Мишов Бурашковић, Мило Баров Јовићевић, Јоко Шуљин Јовићевић, Видо Крдуцов Бурашковић, Илија Стеванов Бурашковић, Саво Илић Бурашковић, Јоко Лазарев Стијепоновић, Буро Баров Јовићевић, Перо Крдуцов Јовићевић, Нико Шуљин Јовићевић и Петар Драгов Рајнатовић по 50 новчића.

Г. г. Филип Маркишин Бурашковић 10 ф.; официр Петар Никол Бурашковић, кап. Перо Стеванов Бурашковић, свештеник Илија Бурашковић и Марко Боков Пејовић по 5 ф.; учитељ Лука Драгов Пејовић и Лазар Савов Јанковић по 3 ф.; Филип Томов Јанковић 4 ф.; Стеван Савов Јанковић, Ристо Стеванов Јанковић, Шако Ђуканов Јанковић, Стево Митров Јанковић, Зрно Андријан Јанковић, Томо Мићунов Јанковић, Томоца Михаилов Бурашковић, Мило Видов Бурашковић, Саво Шалић Бурашковић, Стево Божов Бурашковић, Шкрљета Андоров Пејовић, Иво Јокашев Пејовић, Перо Буров Пејовић, Лазар Перов Пејовић, Кико Савов Вукмировић, Саво Павићев Јовићевић и Крдуц Филипов Бурашковић по 2 ф.; Иво Вукалов Јанковић, Саво Илић Јанковић, Јоко Вукалов Јанковић, Јоко Марков Јанковић, Петар Машов Јанковић, Стево Перишин Рајнатовић, Марко Груичин Јанковић, Зеко Милов Бурашковић, Зеко Миленков Бурашковић, Богдан Видаков Бурашковић, Мило Нешков Бурашковић, Мркањ Маћунов Бурашковић, Буро Петров Бурашковић, Мишо Марков Бурашковић, Филип Лукић Бурашковић, Коле Ивов Бурашковић, Саво Петров Пејовић, Јоко Марков Пејовић, Саво Матов Пејовић, Илија Богданов, Никола Илић, Марко Перов, Илија Јоков и Филип Стеванов по 1 ф.; Перо Љубодов, Буро Вуков и Крдуц Мићунов по 50 нов.; Ристо Кељов 2 фориона.

Свега фор. 210-70.

Одир: „ 27890-94, ок. ж. 24797; бр. 175; тит. 3850. Укуп: „ 28101-64, „ „ 24797; „ 175; тит. 3850.

(Наставиће се)

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

РИМ, 10 феб. — Запардели, дочекав аплаудирањем љевце и крајње љевце у камари, најавио је да је кабинет дао оставку, а Краљ да се ресервирао да одлучи. Камара је одложила сједницу.

ЊУЈОРК, 11 феб. — Прислио је параброд „Кронпринц Вилхелм“.

РИМ, 11 феб. — По листовима Краљ неће примити оставку министра старства.

ЦАРИГРАД, 11 феб. — Мис Стоп је ослобођена. (Ово је једна американска „миспонира“ коју су били хајдучи заробили, и о којој су листови цијеле зиме своје ступце цунили!..)

ВАШИНГТОН, 12 феб. — Стигао је Принц Хенрик војска је чинила шнаљире, мноштво велико по улицама.

ПАРИЗ, 12 феб. — Камара је прихватила у начелу војничку службу од двије године са 553 против 2 гласа.

ВАШИНГТОН, 13 феб. — Јучер на обједу у Бијелој Кући у част Принца Хенрика, Рузвелт је напни Цару и народу њемачком, желећи да се пријатељско везе утврде између два народа. Принц Хенрик је одговорио наиздржавивши Рузвелту и изразивши наду да ће се пријатељско везе наставити. Данас се пустио у море нови јахт, који је мис Рузвелт крстила у име Вилхелма „Метеор“.

ЊУЈОРК, 13 феб. — Принц Хенрик и Рузвелт стигли су. Град је Принцу свечано дао право почасног гост примства.

БЕРЛИН, 14 феб. — Одбор царинских тарифа прихватио са 14 против 10 гласова предлог, који је влада побјјала, односно царине на жито.

ПАРИЗ, 14 феб. — Прослава стогодишњице Виктора Хига свечано

и званично завршена, и споменик открити.

ВАШИНГТОН, 15 фебруара. — Принц Хенрик присуствовао је свечаности у спомен Максплеја. Затим је Принц походио гроб Вашингтона.

Нереди у Барселони.

БАЈОНА, 10 фебруара. — По Шпанској потврђује се велика агитација између Карлиста. У Барселони су ухваћени документи, који доказују да анархисти мјесни у вези са постранима раде у потпуном споразуму.

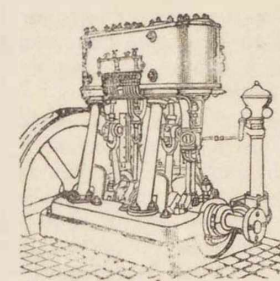
— Положај у Барселони се побољшао пошто су ухваћени главни анархисти. Данас је у околини било нешто нереди и петњица су рањена.

БАРЦЕЛОНА, 11 фебруара. — Полиција је убила два агитатора. Апсење се наставља Опћи штрајк у Толози.

БАРЦЕЛОНА, 12 фебруара. — Прсла је бомба динамита у манастиру код Сарије, проузроковавши велику штету. Двије особе су ухваћене. Радници су их хтјели ослободити, војска је пуцала гдје су остали њеки мртви и рањени.

Приватне Објаве.

Stabilimento Lazarus Fiume

Направљање парних машина, парних котлова и парних лајница по прописима и. и к. ратне машинице.

„Направљање трансмисија и кола.

„Ливарница гвозда, челика и туча.“

„Поправке“

Fiume: MOLO LUNGO.

П. п. Бр. 20 20-20

ОБЈАВА.

Продајемо из слободне руке нашу кућу, која се налази у улици „Новице Церовића“ на Цетињу.

За погодбу обратити се потписатој

браћи: Петар, Митар Почек.

Р. 25 Бр. 11 2-5

НАЗНАЊЕ

Издајом под кирију „Хотел Мостар“ у средини вароши Цетиња у Иван беговој улици са кафаном у којој је најмодернији биљард и све кафанске потребе. У хотелу је осам камара, а све су снабђевене с модерним мобилем и за хотел свим потребама.

Цетиње, 14 феб. 1902

Перо Гашић.

Р. 48 Бр. 12 1-3

ОБЈАВА

У магазину овдашње Царинарнице налази се пиће којему се пријатеља не зна сједете:

I. У двије бачвице коњака N-го 602 и 603 поједина тежина с таром кило обје сто четири; на обје налази се марка ХАН. I. А.

II. У један омотак три кашете коњака ботиља тридесет N-го 3876/78 на једној страни маркирана А на другој Х. А. N. I. А. а трећој К Р Ч Н.

За све горе наведено позива се пријатеља да се што пријед потписатој Управи пријави са чистим доказима; иначе са свагом Књ. При. Царинарског Закона параграф 32 поље ове објаве тридесет дан а за измиру државне таксе и осталог трошка продаје се; буде ли остатка, за четири мјесца чека ће се за речено вријеме а не пријави ли се, изгубиће свако право потраживања.

Број 12.

Бар Присван, 9 фебруара 1902.

Управитељ Царинарнице кап. Васил Дабаковић.

Р. 146 Бр. 13 1-3